

28 APR. 2011

Vinmonopolet besluttet å stryke produktet Tariquet Sauvignon BIB med varenummer 5146606 fra basisutvalget bakgrunn av at produktet ikke kom innenfor det styringstall som krevdes for den aktuelle produktgruppen. Etter nemndas syn var målingen gjennomført i tråd med den fremgangsmåte innkjøpsforskriften § 2-2 og innkjøpsreglementet punkt 1.4 og 3.1 gir anvisning på, jf. her også klagesakene 5/2010 – 8/2010. Øvrige innsigelser, som at suspensjonsperioden burde vært gjort lengre for å unngå ytterligere senvirkninger av streiken, og innsigelser knyttet til produktets utsolgtgrad var det ikke grunnlag for å ta til følge.

År 2011 den 26. april ble det holdt møte i nemnd for prøving av AS Vinmonopolets beslutninger om innkjøp mv.

Til stede: Advokat Grethe Gullhaug (leder), kommunaldirektør Nils Holm, siviløkonom Else Frislid og advokat Odd Anders Nilsen.

Sak 02/2011: Klage fra Best Buys International AS på beslutning om strykning av produktet Tariquet Sauvignon BIB med varenummer 5146606 fra basisutvalget.

Nemnda traff slik

avgjørelse:

1. Vinmonopolet har besluttet å stryke Tariquet Sauvignon BIB med varenummer 5146606 fra basisutvalget.

2. Tariquet Sauvignon BIB ble lansert i bestillingsutvalget 2. mai 2009, og deretter lansert i testutvalget 4. juli 2009. Produktet ble etter endt testperiode rangert innenfor det fastsatte styringstallet og overført til basisutvalget den 22. januar 2010.

Produktet ble plassert i produktgruppen hvitvin BIB - > 3 liter, segment 2. Styringstallet i denne produktgruppen er 17

3. Opprinnelig ble beslutningen om strykning truffet på grunnlag av salgsmålinger som ble gjennomført i Vinmonopolets butikker i kategori 6 og 7 i perioden 1. mai til 31. oktober 2010. Salgsmålinger ble imidlertid kun gjennomført i 4,5 av de 6 måneder fordi perioden 18. mai til 30. juni ble suspendert som følge av streik i Norsk Transportarbeiderforbund.

Resultatene av målingen (måling nr. 1) viste at Tariquet Sauvignon BIB ble rangert som nr. 20.

Som følge av Klagenemndas avgjørelser i klagesak 5/2010 til og med 8/2010, der det ble konkludert med at Vinmonopolet ikke har anledning til å suspendere store deler av en opprinnelig måleperiode pga. streik uten å forlenge måleperioden tilsvarende, besluttet

Vinmonopolet å foreta en tilleggsmåling slik at salgstallene for perioden november og halve desember 2010 ble lagt til resultatene fra den første målingen.

Resultatene av ny måling, der resultatene av opprinnelig måling ble slått sammen med tilleggsmålingen (måling 2), viste at Tariquet Sauvignon BIB også nå ble rangert som nr. 20.

Utdrag fra salgsrapport viser at produktet i den totale måleperioden hadde et salgsvolum på 20 067 liter, mens det laveste rangerte produktet innenfor styringstallet hadde et salgsvolum på 21 084 liter.

På denne bakgrunn ble den opprinnelige strykingsbeslutningen opprettholdt.

4. Strykningsbeslutningen er truffet på grunnlag av innkjøpsforskriften § 2-2, annet ledd som slår fast at basisutvalget inndeles i produktgrupper, og at det for hver gruppe fastsettes et maksimalt antall produkter. Det følger videre av samme bestemmelse av "*(p)roduktgruppene skal bestå av produktene med høyest salgsvolum på landsbasis målt i en nærmere bestemt periode*" og at "*(d)ersom et produkt ikke har solgt tilstrekkelig til å opprettholde plassen i produktgruppen, skal videre innkjøp av produktet stanses.*"

I forskriftens § 2-2, tredje ledd slås det videre fast at "*Produktgruppenes antall, størrelse og målegrunnlag for salgsvolum fastsettes av Vinmonopolet ut fra hensynet til markedstilpasning, effektiv konkurranse og størrelsen av basisutvalget*"

Vinmonopolets innkjøpsreglement regulerer de nærmere reglene om strykning. Punkt 1.4 slår fast at det for hver produktgruppe skal fastsettes et nærmere styringstall. Punkt 3.1, som omhandler måling av salgsvolum i basisutvalget, slår fast at produkter som ikke oppnår en rangering innenfor det forhåndsfastsatte styringstallet innenfor en måleperiode på 6 måneder, samt produkter som har solgt mindre enn 270 liter i måleperioden, skal strykes.

5. Klage fra Best Buys International AS er datert 28. januar 2011. Klagen er fremsatt rettidig.

Klager gjør gjeldende at beslutningen om å styrke Tariquet Sauvignon BIB fra basislisten er uriktig.

Klager gjør gjeldende at "*grunnlaget for beslutningen er feil da konkurrerende produkter i samme segment ikke var rammet av streik i samme periode*". Klager hevder videre at konkurrerende produkter styrket sin markedsposisjon i den tiden streiken varte.

Klager anfører også at "*Vinmonopolets avgjørelse om kun å legge 4.5 måneders salg til grunn for strykningen er, etter det vi mener, feilaktig da det ikke sikret likebehandling fordi det utelukker de beste salgsmånedene for 5146606 Tariquet Sauvignon BIB, som er et typisk sesongprodukt med høyt salg fra mai til og med august.*"

Endelig anføres det at det tok uforholdsmessig lang tid før alle butikkene hadde produktet på plass i butikkhyllene etter streiken, noe som medførte et konkurransefortrinn for de produkter som ikke hadde blitt rammet av streiken.

Vinmonopolet fastholder beslutningen om strykning. Beslutningen er truffet i medhold av innkjøpsforskriften § 2-2, annet ledd.

I forhold til klagers anførsel om at grunnlaget for strykningsbeslutningen er feil fordi konkurrerende produkter i samme segment ikke var rammet av streik i samme periode skal det påpekes at streiken i transportsektoren rammet leverandørene ulikt som følge av leveranser av enkelte produkter stoppet helt opp. Nettopp fordi salget i den periode streiken i transportsektoren hadde effekt ikke reflekterte reell etterspørsel suspenderte Vinmonopolet salget i 1 1/2 måned fra måleperioden slik at produkter som var rammet av streik ikke konkurrerte med produkter som ikke var rammet av streiken. Klagers innsigelser på dette punkt skulle med dette være imøtekommet. Se for øvrig sak 5-8/2010 i nemnda.

Eventuelle senvirkninger av en streik hos grossisters underleverandører, som at for eksempel andre produkter styrker sin markedsposisjon, er vanskelig å måle og kan uansett ikke hensyntas i senere målinger. Vinmonopolet suspenderte fra måleperioden den periode streiken hadde effekt på salget, dvs. så lenge streiken varte og frem til leveransesituasjonen til Vinmonopolets butikker hadde stabilisert seg, altså 1 1/2 måned.

Klager hevder at rangeringen er gjort på grunnlag av 4,5 måneders salg. Dette er ikke riktig. Etter nemndas avgjørelser i sak 5-8/2010 flg. foretok Vinmonopolet en ny rangering i tråd med nemndas føringer slik at måleperioden for denne målperioden ble fra mai til midten av desember. Det innebærer at rangering er gjort på grunnlag av reelt salg i 6 måneder.

Klager hevder også at det tok lang tid før butikkene hadde produktet på plass i hyllene. Selve streiken varte til 7. juni 2010. VSD, som distribuerer varer for Best Buys International, var å jour med leveranser til Vinmonopolets butikker ca. 16. juni. Halve mai og hele juni ble tatt ut av målegrunnlaget for å eliminere eventuelt ulikt innsalg til butikkene etter streiken, altså så lenge streiken kunne antas å ha effekt. Vinmonopolet bestilte på vanlig måte fra leverandørene så snart streiken var over. Bare Lillehammer og City Syd Trondheim manglet inngående beholdning av Tariquet 1. juli, men også dette ser ut til å ha vært en kort midlertidig situasjon. Som det fremgår nedenfor er gjennomsnittlig utsolgtssituasjon for Tariquet Sauvignon BiB forholdsvis lav i perioden, og kan like gjerne ha sin årsak i forhold på leverandørens side.

Klager hevder videre at Tariquet Sauvignon BiB var mye utsolgt i juli. Juli måned hadde 1512 salgsdager. Tariquet Sauvignon BiB var utsolgt i 31 dager. Gjennomsnittlig antall utsolgt dager for konkurrerende produkter var 38 dager.

I hele måleperioden var det 7907 salgsdager fordelt på 56 butikker, utsolgtgraden for Tariquet og de konkurrerende produktene var:

5146606 Tariquet Sauvignon BiB: 0,75%
 1569806 SO Soave 2009: 1,36%
 1654106 Santa Helena Chardonnay 2010: 0,91%
 1567706 Dr. Zenzen Riesling: 1,52%
 4126106 Cuvée Christer Berens TD'A: 1,72%
 5824806 Argento Chardonnay 2009: 1,39%

Ovenstående viser at Tariquet Sauvignon BiB var det produktet med lavest utsolgtgrad i måleperioden 1. mai – 11. desember med fratrekk av salgsdagene 18. mai – 30. juni. Det vises i den forbindelse til avgjørelse i nemndas sak 1/2008, 5/2007 og 4/2007.

Nemnda har for øvrig gjentatte ganger presisert at innkjøpsforskriften ikke gir rom for bruk av skjønn i forbindelse med strykninger, og at en ved vurdering av strykningssaker ikke kan vektlegge forhold knyttet til produktets situasjon i markedet som grunnlag for en eventuell oppheving av strykningsbeslutningen, ref. sak 1/2007, 1/2008 og 8/2009.

Nemnda har enstemmig kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Beslutningen om strykning er i denne saken gjennomført på bakgrunn av to målinger foretatt over en periode på til sammen 6 måneder. Målingen er dermed gjennomført i tråd med den fremgangsmåte innkjøpsforskriften § 2-2 og innkjøpsreglementet punkt 1.4 og 3.1 gir anvisning på, jf. her også klagesakene 5/2010 – 8/2010.

Det er ikke holdepunkter i saken som tilsier at suspensjonsperioden burde vært gjort lengre for å unngå ytterligere senvirkninger av streiken. For klagers del vises det til det Vinmonopolet opplyser om at VSD, som distribuerer varer for klager, var å jour med leveranser til Vinmonopolets butikker ca. 16. juni 2010, dvs. i god tid før utløpet av suspensjonsperioden.

Basert på Vinmonopolets opplysninger om produktets utsolgtgrad kan nemnda heller ikke se at dette er et forhold som har virket inn på salget av klagers produkt og dermed gitt et uriktig måleresultat.

Slutning:

Klagen tas ikke til følge

Grethe Gullhaug

Else Frislid

Odd Anders Nilsen

Nils Holm